

Tátra-Gánócz gyógyfürdő

Szív- és májbetegségek. Rheumatizmus. Kőszék. Vesebetegségek. Női bajok. Neurematizmus. Gyomor- és bélbetegségek. Angor pectoris. Stenocardia. Angor pectoris. Stenocardia. Angor pectoris. Stenocardia.

természetes szénsavdús forrásával kitűnő gyógyhatásu.

Méltányos árak. Penzió. Olcsó, száraz szobák. Kíváló női ellátás. Figyelmes kiszolgálás. Posta, távirat, telefon, állandó esendőrös. Vasúti állomás. Gyorsvonatok feltételes megállóhelye június 15-iktől.

Állandó fürdőorvos Budapestről.

Prospektust és minden egyéb felvilágosítást díjtalanul azonnal küld.

Fürdőgondnokság, Gánóczfürdő.

IGLÓFÜRED

GYÓGYFÜRDŐ (Szepes megye)

vasúti állomás; Igló. (Automobiljárát.) Gyönyörű fekvéssel, fenyvesekkel körülvéve, teljesen védett fekvésű hely. Elsőrendű vizgyógyintézet az összes fizikai gyógyító eljárásokra. Inhalátorium, szénsavas fürdők, fekvőcsarnok, hiszlikókura stb. Szórakozásokról gondoskodik.

Tájékoztató leírást (prospektust) kívánatra küld Iglófürdő gondnoksága.

MARGIT-CRÉME

Margit-zappan 70 fillér.

Margit-pouder 1 K 20 fill.

a főrangú hölgyek kedvenc széplítő szere, az egész világon el van terjedve. Paratlan hatása szerencsés összejáratásában rejlik. A bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra leforgása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crém utánozók és hamisítók, tessék eredeti védjeggyel lezár dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményről vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crém ártalmatlan, szírtalan vegyülete készítmény, amely a különböző ártalmatlan feltűnés keltett. Ára 1 kor.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszerárban, illatszert- és droguüzletben.

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári idejére. Egy szelvény 7 kor. 3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor. teljes férfitruhához 1 szelvény 15 kor. (kabát, nadrág, és mellény) 1 szelvény 17 kor. elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt lelete szalonruhához 20.— K-rt, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamarni, női kozmikum szöveteket stb. gyári áron küld, majd megbízható és szolid cég mindenit ismert pozíciógyári rákár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve. Az előnyök a melyeket a magánévo élve, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Miniből, figyemes kiszolgálás, még a legkisebb rendelés is, teljesen friss árban.

Polenai gyógyforrás Bereg megye.

Elsőrangú diátikus víz: legújabb asztali ital. Nagymérvű illóanyag-tartalma miatt gyógyhatású. Különösen: gyomor- és bélbetegségek, a gyomor- és bél krónikus hurutjai, közhőly, vese, hólyag és vizelet szervek bajainál. MEGRENDELHETŐ: Schönborn Buchheim gróf uradalmi ásványvizek berleségénél, Szolván.

Elzsírosodás, elhízás

megelőzhető a 'TONNOLA' által. Kiváló az aranyérem-jelű és díszítő oklevéllel. Nincs több erős ételek, kövér csipő, hanem karcsú, elegáns és gazdaságos alak. Nem gyógyszer, nem titkos szer, eredetileg asztali ital, elhízást okoz, és ezért egészséges személyeknek. Nem kell diétát, nem kell az ételmódot megváltoztatni. Tökéletes hatás. Ára 3 kor. postán, vagy utánvéttel. G. P. D. Franz Steiner & Co., Berlin 31. Königsplatzstrasse 85. Főraktár és szűkebb Török József, Budapest, VI. ker., Király-utca 12.

SZOBRÁNCZ Gyógyfürdő Ungvármegyében.

Glaubersós, hideg, kénos, sós víz. Gyomor- és májbetegetek magyar Karlsbadja.

Fürdőidény: május 15-től szeptember 15-ig. Előidény: május 15-től június 1-ig. Utóidény: szeptember 1-től szeptember 15-ig. 30 % áruengedményről a lakásoknál.

Ez a maga nemében paratlan gyógyvíz, mint ivógyógyászati biztos segélyt nyújt gyomor- és bélbetegségek, a hasi pangásoknál, makacs székrekedéseknél enyhén, oldólag hat, májbetegségek, epehólyag és epevezeték betegségeknél, vértórtólásoknál, szédülések, hidegek, gutaütési rohamoknál vérvonólag, felszívólag hat, csúszos és kövesséves bántalmaknál a kör okozta erjedési termékekre, elrakódásokra az izületekben, azok oldására és kitisztítására hat. Kövesség, szivvelhajtás ellen, cukorbetegségek, vesebajoknál nagy a cukor-, mint a fehérjékiválasztás gyorsan és kedvezően befolyásolja.

Mini fürdő különféle izadmányokat, daganatokat, izületi és csontbántalmakat, csontszövet-kedvezően osztja. Görvélykóros daganatok, fekélyek ellen, méh és méh közötti izadmányok, hashártya izadmányok felszívódását elősegíti, a legkülönfélébb makacs idült bőrbetegségek ellen bámulatos gyorsan hat.

Vasúti állomás: az Alföldről és Pest felől jövőknek Ungvár, a főváros és illetve Kassa felől jövőknek Nagy-Mihály, honnan kényelmes bérkocsikon 1 és 1/2 óra alatt elérhető.

A víz otthon is sikerrel használható. Ára: egy nagy láda 40 üveggel 20 kor., kis láda 20 üveggel 11 kor. A víz a vasuton szállítási kedvezményben részesül.

Megrendelések és tudakozások: 'Szobráncz gyógyfürdő igazgatóságának Szobráncz gyógyfürdő' címzendeők. Posta- és távirat-állomás helyben. A fürdő igazgató-orsza: Dr. Russay Gábor Lajos. A fürdő igazgatósága.

MARGIT gyógyforrás (Bereg megye.)

a gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatás még akkor is, ha vérzések esete forog fenn. Megrendelhető: EDESKUTY L.-nál Budapesten és a forrás kezelőszégnél Munkácsen.

VARASD-TÖPLITZ kénes gyógyforrás (Horvát-ország.)

Vasút, posta-, telefon- és távirat-állomás. Új gyógyszálloda vilnyvilágítással, hírnemes radioaktív tartalmú kénes hóforrás + 58 C°. — Ajánlja: kőszvény, csusz és ischias stb.-nél. Ivóku- rálk makacs torok-, gége-, mell-, máj-, gyomor- és bélbántalmaknál. — Elektromos massage. — Iszap-szénsavas és napfürdők. — Egész éven át nyitva. — Modern kényelem. — Új szállodák. — Mesés környék. — Katonazene. — Prospektus ingyen és bérmentve. FÜRDOORVOS: DR. LOCHERT J.

Tátra-Virág völgy

a Tátra lábánál, szőlőtől és portól védett klimatikus gyógy- és nyaralóhely, vizgyógyintézettel Pozsony város közepén közelében. Innen a Dobsonai Jégbarlang legérősebb útján érhető el. Omnibus közlekedés minden vonat-hoz. Javaslata: Basedow, neurasthenia, vérszegénység, sipkór, idegesség, gyomor- és bélbajok stb. betegségeknél. Fürdőorvos Dr. Payer Ervin sebész-műtő Budapestről. Állami hivatalnokok az elő- és utóidényben szobárákból 50 % engedményt élveznek. Étekezés naponta a penzióban: reggel 2, délután 4 és este 2 fogás 5 korona. — Kívánatra prospektust küld. Tátra-Virág völgy gondnoksága.

CSIZFÜRDŐ

A kontinens legerősebb jód-bróm forrása nagy rádióaktivitással. Megelőző gyógyeredmények. Fürdő megnyitás május hó 1-én. Melegfürdők, hidegvízgyógyrud, izasztófürdők, szénsavas-fürdők és az összes hidropathiai gyógyrudok. Modern ujjtások. Kényelmes, olcsó lakások, szanatórium, szórakozások. Államhivatalnokok és katonatiszteknek elő-utóidényben 10 % engedmény. Csizvíz háznál történő ivókruhához rendelhető a forrásnál és Edeksuty L. lerakójában, Budapesten. Prospektust szívesen küld a fürdő-igazgatóság. Posta, távirat, telefon, vasút-állomás helyben. Fürdőorvosok: dr. Kallós Jenő, dr. Pasár László.

TOBELBAD

GYÓGYFÜRDŐ-SZANATÓRIUM Graz mellett. Radiumos gyógyforrások, ivó- és fürdőruhá. — Diétás gyógykezelések, hideg- és szőlővízfürdők. — Nap- és légtüdőkés az összes természetes gyógyrudok. — Gyomor- és bélbetegségek, rheumások, közhőlyvesek, idegshurutosok, idegbetegség evázásodás gyógyhelye. — Egyéni gyógykezelés dr. KURT LUMBERT kiváló szőlővíz kezelése mellett. — Mérsékelt árak, külön felszállások nélkül. — Magyar orvos, magyar levelezés és prospektus. Sürgöny- és levelezim: Tobelbad bei Graz. Megnyitott április 15-én. Előidényben külön kedvezmény.

TÁTRALOMNICZ Lomnicz-szálló. Bethlen-ház (július 1-én.)

Szezon május 31-től. Lovasverseny, nemzetközi galambfésveszt, tennis és golf. Klimatikus gyógyhely, modern szanatóriummal az igazgatóság kezelésében. Posta. Telefon. Automobilok. Prospektust ingyen küld az igazgatóság.

Palota-szálló KORONAHEGY-FÜRDŐ (kénforrásokkal)

Károlyi Mihály gróf tulajdona, Heves megyében, vastimsós fürdőkkel és hidegvízgyógyintézettel, erőnyves kénes ásványvíz, természetes arzén és vastartalmú vizek. Kiváló jó hatású ideg-, vér-, gyomor- és méhbetegségeknél, gyengeségnél ismeretes. Tiszta, egyhegyi levegő, sport, kirándulások. Modern kényelemmel berendezett szállodákban 173 szoba áll a vendégek befogadására. Kíváló ételmezés mérsékelt árak mellett. A főútvonal június hó 21-től augusztus 31-ig tart. Fürdőkabinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva. Az egész fürdőtelep és a lakások villanyvilágítással vannak ellátva. Kényelmes automobil-közlekedés. — Prospektussal és bármilyen felvilágosítással készségesen szolgál a fürdőigazgatóság. Elő- és utóidényben a lakások 50 %-kal olcsóbbak az állandó vendékeknek.

PARÁD Gyógyfürdő

Évad május 15-től szept. végéig.

Károlyi Mihály gróf tulajdona, Heves megyében, vastimsós fürdőkkel és hidegvízgyógyintézettel, erőnyves kénes ásványvíz, természetes arzén és vastartalmú vizek. Kiváló jó hatású ideg-, vér-, gyomor- és méhbetegségeknél, gyengeségnél ismeretes. Tiszta, egyhegyi levegő, sport, kirándulások. Modern kényelemmel berendezett szállodákban 173 szoba áll a vendégek befogadására. Kíváló ételmezés mérsékelt árak mellett. A főútvonal június hó 21-től augusztus 31-ig tart. Fürdőkabinok és folyosók gőzfűtéssel vannak ellátva. Az egész fürdőtelep és a lakások villanyvilágítással vannak ellátva. Kényelmes automobil-közlekedés. — Prospektussal és bármilyen felvilágosítással készségesen szolgál a fürdőigazgatóság. Elő- és utóidényben a lakások 50 %-kal olcsóbbak az állandó vendékeknek.

19. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) BUDAPEST, MÁJUS 11.

Szerkesztési iroda: IV. Vármeze-utca 11. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Szerkesztő: HOITSY PÁL. Előfizetési feltételek: Egészévre 20 korona, Félévre 10 korona, Negyedévre 5 korona. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is eszandolandó.

AZ OROSZLÁN-KÖLYÖK ÉS DAJKÁJA. — Kittenberger Kálmán eredeti felvétele. (Mindens jog fenntartva.)

Adler Mór: Önarckép.

Barabás Miklós: Női arckép.

Weber Henrik: Mosonyi Mihály zeneszerző és neje.

MAGYAR BIEDERMEIER MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS AZ ERNST-MŰZEUMBAN.

A múlt század első felének és közepének meglehetősen feldolgozatlan magyar művészet-történetéhez érdekes adatokat szolgáltat ez a kiállítás, melynek a többi között remélhetőleg az a haszna is meglesz, hogy nagyon sok, ma még rejtve lappangó képet fog kicsalni, melyet e kiállítás után más szemmel fog nézni gazdája. Hiszen alig-alig van a három-négy jobbmódú generációra visszatekinthető magyar családok között olyan, melynek ne volnának a XIX. század elejéről származó családi arcképei, vagy szentimentális helyzetekben epedő alakokkal benépesített zsánerképei, melyekről tulajdonosai legtöbbször már nem tudják, hogy ki is festette őket. Bőségesen akadnak magántulajdonban e kor klasszikus emlékein ne-

lődött regényes tájképei is, melyekkel még kevesebbet törődtek mai napig, mint a figurális ábrázolásokkal, mert a mi festészetünk megújulásának korában nem valami nagy becsben állottak ezek a polgáriasságot hirdető dolgok, melyekben alig láttak egyebet, mint a régi nagystilű festészetnek elpolgári-sodását, iparrá válását.

Ma már sok tekintetben másként ítélünk a Biedermeier-művészet felett, mely végső eredményében nem volt egyéb, mint a minden téren előtérbe nyomuló polgári társadalomnak első nagy befolyása az újabbkori művészetre.

Kissé kaczerkódó kecsesség, mely a portrát-ken a kései barokkor ünnepélyes helyreállítását és erőltetett mozgásait kellemesen váltotta fel, erősen érzélgős arckifejezések a női arczokon, melyeken szentimentális románok visszaemlékezései suhannak át; a férfiakén: a derék

polgár mindennemű önértettség, fontoskodása az idősebbeken; a kiöltözödni szerető és a lányokkal együtt epedő gavalléré a fiatalabbikén, néhol egy kis magabamélyedés fitogtatása, mely inkább csak divatot árul el, mint gondolatokat rejt, érzélgős kutyácskák, siránkozó fák, hegyekről visszatekintő és sirhalmokon epedő vándorok, valami lappangó, de a polgári erkölcs bilincseivel egyensúlyban tartott érzékiséggel megfestve, ez e kor festészetének legkedveltebb világa.

Mindez nagyon sok gonddal, pontosan, simán, egyforma szeretettel van kidolgozva és a művészet eddigi kifejezőmódjainak teljes tiszteletbentartásával, de új és meglepő, erős és felpezsdülő művészetről tanuskodó kifejezési módok legalább nálunk nem akadnak igen benne.

A témák magukbazarló kisserűségének megfelelő a festésnek gondos technikája is. Nem

Borsos József: Bor, dal, szerelem.

Györgyi Alajos: Gróf Andrásyné és fia.

véletlenszerűség az sem, hogy az aquarell-festés, a miniatürszerű ábrázolásmód e korban újra virágját éli. Az Ernstmuzeum-kiállításán az egyik legtanulságosabb megfigyelésre két kis kép ad alkalmat. Mindkettő olajjal van festve, de ezt csak közvetlen közelből láthatni meg, mert festőjük, Canzi Agoston, az olajjal is úgy festett, hogy gouacheképpnek lássék. Ez a mindenáron keresett, nyájaskodó simaság meglehetősen szűkre szabta a kor művészetének regiszterét, melynek polgáriassága mai nap szerfelett sok megértőre és bámulóra talál.

Bármennyire gyönyörködünk is azonban ezeken a bájos dolgokon, aligha fogjuk osztani azt a felfogást, hogy e kiállítás után egészen másként és sokkal többre kell értékelnünk festészetünk e korszakát. Barabás, Libay és Borsos a maguk teljes jelentőségében felfogott,

megértett és méltányolt festőink voltak eddig is. Brockyt pedig egyáltalában nem lehet a magyar Biedermeier-festők közé számítani itt látott képei után sem. A kiállítás jelentősége kutatásrabuzdító hatása mellett abban rejlik, hogy egy pár olyan művészembernek munkásságára hívja fel figyelmünket, kiknek eddig inkább csak jegyzetekben vagy rövid megemlékezésekben bujkáló neve, mint alkotásai voltak ismeretesebbek. Ezek közül, az időrendet követve, az idegenből hozzánk szakadt, de megélhetésével hozzánk fűződő és idomuló Canzi Agost miniatürszerű képeit említhetjük fel először. Egy pár szép arcképpel van képviselve Sterio Károly, ki inkább mint zsánerképfestő volt mostanáig ismeretes.

E kor művészetének történetében jelentős helyet fog elfoglalni Györgyi Alajos (1821—1863)

és Weber Henrik (1818—1866). Györgyi a lágyabb, nőiesebb, tetszesebb festő, egyszóval a Biedermeieresebb. Weber az erősebb, a mélyebb, szabadabb ábrázolású. Mindkettő arcképfestőként jeleskedik. Györgyinél a tetzetős, kompozíciószerű fejlődő beállítás kap meg, Webernél az ábrázolt jellemnek visszatükröz-tetése. Különösen önarcképpén emelkedik ki a kor elálatlanosító, édeskés ábrázolásmódjából, még pedig annyira, hogy a korabeli arcképeknek legtöbbször, sőt még Barabás nem egy képét is feléri.

Ezenkívül jócskán vannak a kiállításon kevésbé jelentékeny festők művei is. Mindegyik munkásságán megérzik a korszerű hangulat, de legtöbbször nem valami jelentős művészettel egybekötve, sőt akad elég iparosmunka is közöttük.

Farkas Zoltán.

Brocky Károly: Jelenet Walter Scott egy regényéből.

Canzi Agost: Női arckép.

Markó Károly: Tájkép.

MOZART: «ÁMOR JÁTÉKA» AZ OPERAHÁZBAN. — A porcellán-figurák.

UJDONSÁGOK ESTÉJE A M. KIR. OPERAHÁZBAN.

«A tékozló fiú», «Báthory Erzsébet», «Amor játéka».

Az Operaházban május 3-án egész estét betöltő egységes zenemű helyett három külön darabot kaptunk, mindegyiket más-más izlésben. Igaz, hogy külön-külön jó izlésű mind-egyiknek zenei része; de stíljuk teljesen elüt egymástól.

A három egyfelvonásos újdonság elseje francia természetű. Királyi operaházunk mindig mostohán, tartózkodón bánt a francia zeneköltőkkel: az utolsó 12 év alatt csak a *Luzsa*, a *Csavargó* és a *Fortunio dala* című modern irányú francia dalműveket hozta színre, s mindezeknél sokkal régibb az a kántáté, — vagyis csupán éneke és zenekarra írt, nem pedig színpadra szánt mű, — *A tékozló fiú*, melyet utóbb színre alkalmaztak és most dr. Hevesi Sándor, a szöveg fordítója s a M. Kir. Opera rendezője, megvesztegető kiállításban nekünk is bemutatott. Tárnya a bibliai tékozló fiú hazatérése; zenéje majdnem 30 éves, cseppet sem hasonlít nagynevű szerzőjének újabb, szenzációs, nihilistára valló műveire; a szerző t. i. ugyanaz a Claude Debussy, a ki a francia zene túlzóinak feje, leghiresebbje. Mai, három évtizedes újdonsága élvezetes, dallamos, meleg érzésű, eredeti képzeletű, finoman hangszerelt mű, méltán nyerte volt el a híres római ösztöndíjat; bemutatásáért hálások lehetünk mindegyik tényezőjének. A czimszerepet dr. Székelyhidyi énekelte, a szülékét Szemere és M. Medek Anna, karnagy Rékai Nándor volt; — de az utolsó 12 év jelentékeny modern operáinak, Debussy, d'Indy és mások műveinek bemutatásával operaházunk régi és súlyos tartozást kellene, hogy leröjjon.

Legnagyobb érdeklődéssel az est második adományát vártuk, mert magyar szerzőnek

első operája: *Báthory Erzsébet*. Szövegírója nem nevezi meg magát, zenéjét a Budapesti Filharmóniai Társulat műsoráról ismert Szeghő Sándor, jeles katona-karnagy, írta... mintegy hét évvel ezelőtt. A nagytehetségű zeneszerzőt tehát — ép úgy, mint egykor Farkas Ödönt és másokat — első, zsenge műve előadásának halasztásával a M. Kir. Operaház régebbi vezetői erőszakosan és okatlanul megfosztották a gyümölestelenül elmúlt esztendő erkölcsi és anyagi sikereitől. Művének előadásából tanul a zeneköltő legtöbbet; különösen a szöveg hatását illetően — s erre az utóbbi tanulságra van Szeghőnek leginkább szüksége, ám-bár nem adhatunk igazat azoknak, a kik a mai újdonságnak tárgyát kifogásolják. Az ókori klasszikusok óta a mai nihilistákig minden művészet a «mi»-t mellékesnek tartja a «hogyan»-hoz képest, vagyis a tárgyat lényegtelennek s a feldolgozás módját fődolognak. A vérengző, természetellenes Messalina, Salome és számtalan társnők számtalanszor szolgáltak festők és képaragók, vers- és drámaköltők meg zeneszerzők alkotásainak tárgyául; persze a kicsiny magyar nemzet történetének még legnagyobb és legragyogóbb alakjait sem ismeri az óriási külföld, hát még a sötéteket! Festőművészetünk egyik európai hírvéviselője, Csók István, a müncheniek nagy aranyérmét épen *Báthory Erzsébet* című nagyszabású művével vívta ki — erre a tárgyra tehát nem lehet a művészielenség bélyegét sütni. Szeghő névtelen szövegírója nem volt elég ügyes, de nem egy szép új mozzanatot alkotott: például a büntetni jött Thurzó nádor régi szerelmét, az öregedő hóhérlégény (Ficzó) lelkiismeret-furdalását és úrnője iránt ébredt szenvedélyét. A zene meg épen mesteri munka; kár, hogy a magyar nemzeti elem oly kevés benne; a hosszülekezetű dallamok helyett rövidebb, de szerencsésen kitalált, jellemző motívumok («dalszirák») uralkodnak és fölényes tudással, a hangszerelés technikájának is virtuóz kifej-

tésével vannak feldolgozva, s hiven kifejeznek minden hangulatot, a sejtelmes, halk révedéstől a tobzódás harsogó kitöréséig. A zeneköltő a színházi tűzpróbát fényesen megállotta; kívánunk nekivaló és kifogástalan szövegkönyvet legközelebbi zenésdramájához. — Mai czimszereplője, Szamosi Elza, játékban sem volt egészen démoni, éneke sem mindig esztétikus, de egészében megfelelt; Gábor József (a nádor) igen jó volt, mikor nem volt télenességre kárthatva; Ney Bernát (az ítélőmester) ezúttal csak dícsérnivaló volt. A zenekart *Abrányi* és *Szeghő* együtt tanították be; a bemutatón a boldog szerző dirigált nagy sikerrel.

Az idegfeszítő zenés tragédia után édes megkönnyebbülést szerzett, boldogító üdülés volt az örökifjú Mozart zenéje: *Amor játéka*. Eredetileg «les petits riens» (= apró semmiségek) címmel a Párisban mindenhatóan uralkodott Noverre balletmester számára költötte Mozart, száz évig pedig a párisi Nagy Opera levéltárában pihent a partitúra. A régi khoreografiát az egykori kritika leszólta, csak egy befejező pikáns ötlet hatott felvillanyozólag; nálunk Hevesi rendező egészen új mesét talált ki a gyönyörű zenéhez: *Amor* egy pávatoll-érintéssel életre villanyoz egy tuccat porcellán-szobrocskát, a kecses nő- és férfialakokat hol egymáshoz vonzza, hol összecseréli, a párokat féltékenyvá teszi stb., míg az egyik, khinai férfialak nyakatörten marad a helyszínén, mire a többiek megriadnak, *Amor* pedig újra élettelen figurákká merítvi őket. A kedves mese és a jórészt ismerős, mindig bájos, remek zene teljes harmóniában vannak egymással — az ismerős, de virtuóz módon előadott khoreográfia és a Rékai által igazgatott zenekar minden dícséretre érdemes.

A kevert műsorú estnek mindegyik darabja nyereség; a külső siker is megvolt, sőt zajos volt — vajha tartós is maradna! K. I.

MOZART: «ÁMOR JÁTÉKA» AZ OPERAHÁZBAN. — A porcellán-figurák.

Balogh Rudolf felvételei.

DEBUSSY «TÉKOZLÓ FIÚ» CÍMŰ KANTÁTÉJA: Apa (Szemere), fiú (Székelyhidyi), anya (Medek Anna).

MOZART «ÁMOR JÁTÉKA» CÍMŰ BALLETBŐL.

SZEGHŐ SÁNDOR «BÁTHORY ERZSÉBET» CÍMŰ DALMŰVÉBŐL. — Elsi Báthory Erzsébet (Szamosi Elza) mögötte Thurzó nádor (Gábor).

UJDONSÁGOK A MAGYAR KIRÁLYI OPERAHÁZBAN. — Balogh Rudolf felvételei.

A SZÍVES HÁZIASSZONY.

Elbeszélés. — Irta Zsoldos László.

Sűrű fenyves között néhány favázas épület, egy siralmasan elhanyagolt «park», s egymáshoz tákoltt béreslakásokra emlékeztető, hosszú, rozoga háza, a melyeknek nyitott ablakai mögött szinte pironkodva gunyvasztottak a piszkos, ütött-kopott fűrdőkádak: nos, ez volt a regényes Turulfüred, a hova három órai gyötrelmes kocsi után végre-valahára megérkeztünk.

Julius volt, de sehol egy lélek azon a néhány pájeszes lengyelzsidón kívül, a ki zöldre fakult hosszú kaftánjában sütkérezett a napon a parkban.

— Jézusom, hova kerültünk?! — nézett rám szorongó tekintettel a feleségem, miután kezünkben a podgyászt szorongatva, lekaszálódunk a vidéki fiakkerről. — De hogy is lehet, Elek, olyan könnyelmű, hogy ilyen obskúr helyre gyere fűrdőzni?

— Kérlek, kérlek, — hadartam, mivel magam is alig bírtam elpalástolni a kínos meglepetésemet, — gyönyörű hely ez, babuskám, gyönyörű hely. Csak... hé!... pszt!... Vendég érkezett! — kezdem kiabálni az úrbe, — csak szerény és igénytelen, hanem annál vadregényesebb, babuskám, annál vadregényesebb.

Segélykiáltásaira előpogott az egyik faház mögül papusban egy nyomvadt emberke, s miközben én aggodalmas lélekkel fizettem ki a kocsisnak a fuvarért követelt tizenhat koronát, tisztességudon elszedte tőlünk a czókmunkát.

— A fűrdőbe tetszett jönni? — kérdezte olyan képpel, a melyből a szájalom és csöndes megdöbbenés hangulata rítt le reánk.

— Hát nem kapták meg a táviratunkat? — ripakoltam rá felelet helyett. Tegnap este adtam föl Budapestre a Keleti pályaudvaron!

— Dehogy nem, kérem alásan. Ép azt kérdezem, hogy az uraságok-e azok. Már ki is takarították a szobát, — folytatta, minden ötödik szóval hátra pislogva felénk. — Csak épen még a kályhát kell lehozni a padlásról.

— Kályhát? — néztünk egymásra az élettem párjával. — Mi a szösz, hát itt fűteni kell? — Az urak szoktak, — kapta megint hátra a fejét az emberke, s «Erre tessék jönni! Ez a nagyszálló!», befordult előttünk az egyemeletes favázas épületbe.

Mintha barlangba léptünk volna, úgy csapott meg egyszerre a nyirkos hideg. A falakon csurgott a víz és mindenünnen fehéres-zöld penész mosolygott háborzongatón felénk. Elszontyolodva ballagtunk föl a szobánkba az emeletre. Valóságos farkasordító volt. Kint az ablak előtt méltóságosan lengette szárnyas lombjait a fenyő.

— Nincs más szoba? — fordult a feleségem kétségbeesetten a fura emberhez. — Hiszen itt megfogtam, barátom. Mit? Hogy behozzák a kályhát? Süssék meg! Ezt egy hét alatt sem lehet kifűteni, barátom!

A «portás», mert az volt a papusos férfi, tanácstalanul bámészkodott reánk.

— Más szoba, kérem alásan. Még volna egy a földszinten, hanem az egy kicsit penészes.

— Hogy-hogy? — topogtam a türelmetlenségtől is, meg a hidegtől is, — hát csak két szoba van az egész házban? Hát a többi szoba be van tömve? Vagy laknak bennük?

Az emberke szépen megmagyarázta, hogy a többi szobát azért nem ajánlja, mert azokban már kicsit korhadt a padló, s félős, hogy esetleg beszakadna, ha rálépnék. Hanem ezt — úgymond — igazán jól ki lehet fűteni. Csak tessék elmenni egyet sétálni a parkba és kényelmesen megebedelni a nagyvendéglőben — mindjárt balra, kérem, a fűrdőház mellett — s mire visszajövünk, már olyan meleg lesz itt, akár a pokolban.

Mit volt mit tennünk, megfogadtuk a tanácsát, s lementünk sétálni. Ilyen sétát nem szeretünk mindennap tenni. Alig kopogtunk le a «dobogó falépcsőn», az életempárjából vulkanikus erővel tört ki a visszafojtott indulat és az egész úton csak úgy zuhogott a szegény fejemre a szemrehányás, akár a záporosó.

Én hol lesütött szemmel hallgattam, hol meg gyámoltalanul mentegődtem, hogy:

— De hiszen, édes lelkem, tudod, hogy a számtanadós milyen melegen ajánlta Turulfüredet! Ő egész nyarat töltött itt egyszer családostul tíz esztendő előtt! És nem győzte dicsérni, hogy milyen pompásan mulattak! Hát ki gondolta volna, hogy egy évtized alatt ilyen gyalázatosan megváltozzanak a viszonyok!

Hiába mentegetődztem, hasztalanul próbáltam szép szóval csitítani az asszonyt, mert hogy ha soha, de az egyszer csúfosan összevesztünk volna, ha a «park» végén a legváltóságosabb percekben meg nem pillantunk egy kedves, csinos, piros téglából épült úri házat, a melyeknek a repkényvel befuttatott verandájáról egy lila pongyolába öltözködött korosabb úriasszony nyájas képe mosolygott elénk.

— Nézd! — ragadta meg a feleségem a karomat. — Ház! Úriház! Téglából!

— No látod, édesem! — vágtam lelkenedezve a szavába. — Hátha itt is lehetne szobát kapni! Ez bizonyosan nem olyan penészes... nem olyan nyirkos, mint odaát!

Merészen odajöttünk a veranda alá.

— Van szerencsém, nagysád! — emeltem meg a kalapomat. — Könyörgöm alásan, nem kaphatnánk itt szobát?

A lilapongyolás hölgy fölbígyesztette kicsit az ajkát.

— Szobát? Hm. — És furcsán nevetett. — Kérem szépen, ez nem szálloda.

— Pardon, — szólalt meg a feleségem, és szigorú tekintet reám:

— Akkor még ma elutazunk, Elek. Önagysága halkan kacagott.

— Elutazni, édes nagysád? Ugyan miért? Tessék besétálni hozzám, én, lelkemre, nagyon, de nagyon szívesen megosztom ezt az én kis hajlékomat nagysáddal, ha önök is úgy gondolják. — S a legnyájasabb mosolyával jött le elénk az alacsony lépcsőn.

A verandán a repkény mögött három hölgy ült és két úr.

— Jó ösmerőseim, — mutatta be nekünk a ház asszonya, miután megmondta a nevünket. — Ők is osztozkodnak velem ezen a szerény hajlékon.

Néhány barátságos szó után ő nagysága megmutatta a lakását. Csinosan bebutorozott, szép, száraz, világos hat szobája volt a nagy ebédlőn kívül.

— Lásna, kedves nagysád, — magyarázta a feleségemnek, — ebben a szobában lakik Cseprő úr, ebben a másikban a kis Simonkayné, az a szép szőke asszonyka odakint az asztalfőn, abban ott túlról Garándyné a hűgával... igen, igen, az a bogárszemű leánya... emitt Rebényi Stefi... nem, kérem, az a poczakos, abban a szélsőben szerény magam, itt meg ezt a szobát jobbra — tessék csak megnézni, milyen tágas, és ügyis két ágy van benne — szívesen átengedem nagysádnak. Mert olyan kedves babaerca van a kis feleségének, — fordult hozzám, miközben anyásan cirógatta meg immár lecsillapult oldalbörgőmnek az orcáját. — Gyönyörű hely ám ez, kedves uram, csak persze a fűrdő borszton elhanyagolt. Hanem az seba, — folytatta vidáman, miközben visszavezetett bennünket a verandára, — nekem még egy régi családi szerződés alapján van itt a ház mögött tíz külön kabinom; oh, ott, kérem, pompásan lehet használni a fűrdőt.

Tepedt képtől tót asszony csoszogott föl a veranda lépcsőjén.

— Jegyet kérsz? — tekintett rá nyájasan özvegy Andalakyné, s a sarokban levő kis asztalhoz ülve, valami vaskos könyvből kiszakított egy jegyfélét, egy Isten tudja, honnan előteremtett bélyegzővel rányomta lilaszínben a dátumot, s miután a tótasszony lezsalálta a kinyújtott markába a tizenkét filért, másik, gyűrűs kezével méltóságteljesen nyújtotta át (t. i. a tótasszonynak) a kabinjegyet.

— Tetszik látni, — fordult felénk csaknem mentegetődzve, — szegény az eklézsia, maga harangozik a pap. Hát bizony én már csak magam adogatom ki itt a fűrdőjegyeket.

Szempilantásnyira lesütötte a szemét, majd megint, szinte szemérmesen, ránc mosolygott:

— Nincs azon mit szégyelni, úgy-e? A magam fűrdője. Hajh, — fűzte tovább olyan erőfeszített nevetéssel, a mi inkább mentege-

tőzésnek látszott, — két év előtt, kérem, itt nyaralt nálam az unokatestvérem, egy miniszteri tanácsos. Bizony úgy ült itt az egész dél-előttökön a kis asztalnál és úgy adta ki, meg bélyegezte le a jegyeket ezeknek a parasztnak, hogy gyönyörűség volt nézni. No nem igaz? Mi rósteini való is van abban?

Valamennyien helyeslően bólintgattunk, s aztán, mivel jött a cseléd jelenteni, hogy már betárlál, az egész társaság bevonult az ebédlőbe.

Igaz, hogy az utazás meg a hosszú kocsizás is megéhitett, hanem mondhatom, hogy a milyen nagyszerű ebéd volt, olyan kevés is volt. Éheesen keltünk fel az asztaltól, mint a hogyan leültünk melléje.

Feketekávé után, a mit már a verandán ittunk meg, az előzékeny özvegy levitt sétálni a kertbe.

— Nos, hogy tetszik nálunk? — tapogatózott a feleségemnél. — Áthozzassam a szállóból a podgyászuakat?

Az rám pislantott, én ő rá. Mindkettőnk jó étvágygal áldott meg a magyarok Istene, s ennél fogva el sem tudtuk volna képzelní valamit retentőbbet, mint itt a fenyvesek alján, távol szülőföldünkől és a hivatalomtól, vadregényes fűrdőzés közben éhenhalni Andalakyné önagysága liliputi ebédadagjai mellett. Tehát egymásra sandítottunk, és olyan egyetértéssel, a minőről két órával azelőtt még egyikünk sem mert volna álmodni, mind a ketten így feleltünk:

— Köszönjük, édes nagysád (nagyságos asszonynom, — mondottam én), de úgy látszik, nekünk itt mégis nagyon hús az időjárás.

— E szerint elutazunk? — csevegett tovább az özvegy. — Ejh, ejh, igazán roppantul sajnálom. De van-e kocsijuk? — pillantott rám hirtelen. — Mert itt ugyan még fuvar sem lehet kapni.

Ijedt arc kifejezésünk láttára azonban mindjárt kedvesen toldta a szavához:

— Hanem, ha az én kocsimat elfogadják, oh, azzal nagyon szívesen szolgálok.

Hálásan köszöntük meg a szolgálatkészségét, s újabb marasztalására elhatároztuk, hogy mégis áthozatjuk a szállóból a holminkat, s Andalakyné házából indulunk el uszonna után az ő kocsiján.

— Úgy is történt. Uszonna végeztével azután, a mikor a nagy udvaron már befogott a kocsi, egyszerre csak odajön hozzám a szobalány:

— Nagyságos úr kérem, tessék egy percze kiféradni.

S alighogy kimegyek vele a másik szobába, a következő számlát nyújtja át nekem:

Ebéd két személyre	6 korona
Uszonna	1
Szoba félnapra	2
Hintó az állomásig	10
Osszesen	19 korona.

— Mert a nagyságos asszony — kezdte magyarázni, a mikor látta a meglepetésemet — nem szeret maga foglalkozni ezekkel a dolgokkal.

A következő pillanatban már jött utánunk Andalakyné.

— Mért zavarja a nagyságos urat? — fortyant rá tetetett szigorúsággal a leánya, miután alkalmasint már az ajtóból észrevette, hogy kifizettem neki a pénzt. — De igazán — s most igazi vendégszerető falusi háziasszony módjára, gyöngéden megveregette a karomat — de igazán, mennyire sajnálom, hogy nem láthatom itt legalább meg egy kis barátságos vacsorára; azzal a babaerzű kis feleségével, hehehe.

Bicsúszkodtunk.

Andalakyné kikisért egészen a kapuig.

— Mennyire sajnálom, — ismételte föl, — igazán mennyire sajnálom, hogy ilyen hamar elmennek. No de, — mondta még egyszer, mialatt melegen megrázta a kezünket, — ha akármikor erre járnának, okvetlenül legyen szerencsém. Mindig, higgye meg, aranyos kis nagyságkám, hogy mindig nagyon, de nagyon szívesen látom a kedves férjével együtt. (Nye! — csettintett az ostonnal a kocsi, miután elhelyezkedtünk a hintóban.) Pá! Szerencsés utat! Gondoljanak szívesen vissza az én kis szerény hajlékomra!

HOGY FOGTAM AZ ELEVEN VADÁLLATOKAT?

II.

A régi időben Szudán volt Afrikában a vadászok eldorádója. Azonban a háború megterjedte nemcsak a lakosságot, hanem a vadállományt is, sőt a vadak megfoghatóvá ismét nagyobb volt, mint a lakóké. A folytonos csatározások alkalmával szerzett löfegyverek, majd az irtózatos marhapestis volt a pusztulás okozója.

Igy a mostani Szudán eleven állatok beszerzésére már nem nagyon alkalmas, s más vadászterületek után kellett nézni az állatfogóknak.

A mi földünk — én már csak így nevezem Közép-Kelet-Afrikát — faunája változatosság és vadbőség tekintetében fölveheti a versenyt a régi Szudánnal, de az állatfogás sok gátoló körülmény teszi szinte lehetetlenné.

Legelső sorban az óriási távolságok, honnét a megfogott vadat a tengerparthoz kell szállítani, mit végtelenül megnehezít az a körülmény, hogy teherhordó állat nálunk csak az ember, mert a háziállatokat elpusztítja a czezeléggy (Glossina morsitans) csípése által beoltott betegség. Igy a fiatal állatok felneveléséhez szükséges tejet is nehéz beszerezni, mert csak helyi-kezeléssel tarthatunk teheneket, s így a legtöbbszor pl. karavánok között tejkonzervekkel kell a megfogott fiatal vadakat felnevelni.

Aztán sokban gátol minket az állatfogás dolgában a «civilizáció» is, mely Afrika közepében vamból, vadászati adókból és tilalmakból áll és azonkívül ugyancsak a «civilizáció» nyomán Afrikában szerzte elterjedt undok betegség: a vadászirigység...

A zsirafok, zebrák és a gyorslábú antilopok fogása, mivel Közép-Kelet-Afrikában lovat nem lehet tartani, hajtók segítségével történik és pedig leginkább úgy, hogy a bekerített vad tömeget egy óriási karába hajtják, vagy pedig úgy, hogy a gyorslábú és híhetetlen módon kitaró bennszülöttek, hosszú hajsza után a vadcsapat fiatalabb, gyengébb tagjait elfogják. Az első állatfogási mód nagy befektetést és igen sok hajtót igényel, s így csak a hatóság szókott ilyen módon egyes állatfajokat befogni, pl. Német-Kelet-Afrikában így fogják a zebrákat. Második állatfogási mód ritkán jár eredménnyel, mert az ilyen agyonhajszolt állat legtöbbször hamarosan elpusztul.

Állatfogási kirándulásaimon a Victoria-Nyanza keleti részén lakó feketék vadászati módját, a hurokháló alkalmazását használtam antilopok fogására. Ezek az erős szanzeveria-rostokból fonott hurok lánccszenként kapcsolódnak felállítás után egymásba és az egész alkotmány villás végű botokra van felállítva. Vad csapatok váltoján állítják fel ezeket a több száz méternyi hosszú hurokhálókat és pedig 8—10 párhuzamos vonalba. A háló felállítás után a két részre osztott hajtó-sereg hatalmas ivben berekeszt a kizemelt vad csapatot, melyet aztán hajtással a hurokháló erdőbe próbálnak beszorítani.

Természetesen az ilyen állatfogási módhoz is igen sok hajtóra van szükségünk és annál biztonságosabb az eredmény, mennél több hajtó áll rendelkezésünkre.

Mikor a vad tömeg a hurokháló közelébe ér, akkor kezdődik csak az igazi hajsza. A megszorított vad észreveszi a veszedelmet, visszatorni próbál, de ekkor egymás után ugrálnak fel az addig földhöz lapult fekete alakok és lánccszenájukkal hadonászva, vad ordítással vetik magukat a rohanó vad tömeg felé. A beszorított vad merész szökéssel átrepül az első két-három hurokhálón, de azután elakad a párhuzamosan fölállított hurok valamelyikében. Ilyenkor nagyon kellett vigyáznom embereimre, kikben ilyenkor ki szokott útni a vadember gyilkoló szenvedélye, nehogy a megfogott állatokat lelándzsázzák.

Az afrikai pusztaságok állatkirálya, az oroszlán kivétel nélkül fiatal korában kerül fogásunkba. Ezek fogása is legtöbbször az anyállal halálával jár, mert a fiát dühösen védő nőstény-oroszlánt le kell löni. Hogy ilyen anyaoszlánnt való verekedés a képzelhető legveszedelmebb foglalkozás, azt talán fölösleges is említenem.

Az egész kicsi oroszlánkölykek teljesen gyámoltalan kis jószágok, egész nap hevernek, csak az éhség kényszeríti őket egy kis mozgásra. A képnünkön bemutatott is tejet kérve, tornázik fel a ládája peremére. A nagyon lassan fejlődő oroszlánkölykek későbbben a legmúltóságosabb fiézkői lettek «camp»-em állatkertjének. Örökösen játékos kedvű volt, mint a kis cziczáknak és hamar összebarátkoztak más

A rugdalózó, kapálózó antilop és gazella-borjúkat hamarosan kiszabadítottuk a hurokból és azokat azonnal a tanyáimhoz vittem, hol a kis állat a befogott állatok karámjába került. Ott az újonnan érkezett rögtön kíváncsián körülállták a már megszédült fogolytársai és az ezekkel összebarátkozott zebu-tehén-borjak.

Lassan-lassan elvesztette vadságát a frissen befogott és mikor már magától jött a szoptató-üveg felé, akkor már megszédültek mondták. A frissen megfogottak közül azonban még a legkörültekintőbb gondozás mellett is sok elpusztul; megöli őket az óriási izgalom, vagy a táplálék változásával beállt emésztési zavar.

A teljesen megszédülteket aztán annyira összeszoktattuk a zebu-borjúkkal, hogy azokkal együtt hajtottuk ki őket a legelőre és bár tőlük 500—600 méternyi távolságra elég gyakran fajtájukhoz tartozó vadcsapatok is legelésztek, egyetlen egy sem szökött el. Ennek az összeszoktatásnak még az a jó oldala is megvolt, hogy antilopjainkat zebuinkkal együtt magunk előtt hajtva, szállítottuk egész Victoria-Nyanzáig.

A ragadozó állatok fogása természetesen egész másként történt, mint az antilopoké. Hurokhálóban alig egyszer-kétszer fogtuk egy-egy sakált. A legtöbb ragadozó állatot egész kicsiny korukban szedték fel fészükből és aztán czezelvált nevelték fel. Különböznek ezek felnevelése sokkal könnyebb, mint a kérődzőké.

A teljesen kifejlett állatok fogásánál — bár ilyenek legtöbbször elpusztulnak a fogságban, kivált a nagyobb fajták — a tányér-csapdát alkalmaztuk. Ezeket a csapdákat előzőleg szanzeveria-rostokkal pármáztuk ki, nehogy a megfogott a lábát eltörje, és lehetőleg tanyáinkhoz egész közel állítottuk fel, hogy a megfogott sivalkodására azonnal kirohanjunk és a megfogottat a csapdából kiszabadítsuk. Legnehezebb dolog volt az állatot a csapdából kivenni. E célra mindig készenlétben tartottunk egy-néhány villás végű rudat, mellyel a megfogott ragadozó nyakát leszorítottuk és ha ez megtörtént, gyorsan nyakára tettünk egy erős, biztos lánccsal ellátott hatalmas nyakövet, ezalatt a satu csavarja által szorítva szétnyitkák a csapda karjai és mi foglyunkat a kórókból összekötött fályák világa mellett tanyáimhoz czipeltük.

Apró ragadozóknál, sakálóknál, apró vadmacskáknál és a művelet elég könnyen ment, bár ezek éles foga se lekicsinyelendő fegyver. De bezzeg a nagy barnok, többek között a fejlett foltos hyena fogása, nem ment nagyon simán. Ilyen, csapdában fogott, híhetetlenül erős állatot onnan kiszabadítani a legveszedelmebb feladat.

Egy kis ügyetlenkedés, vagy egyik segítőnek pillanatnyi megrémülése a dühében, féltelmében irtóztatón ordító állattól — félni nem nehéz dolog megtanulni annak, ki sokszor nézett bajnak, halálos veszélynek szemébe — végzetes bajnak lehet az okozója. Egy harapás ilyen bestiától ép elegendő, hogy az ember kar- vagy lábszársontját úgy szertezűzza, hogy azt semmi csodadoktor nem forrasztja össze.

Azoknak, kik a négereket ismerik, fölösleges mondanom, hogy a fent leirt műveletnél nekem kellett jó példát mutatnom. És vajmi gyakran megtörtént ilyen fogás után, hogy alig bújtam a moszkító-háló alá, már is jött az ór azzal a jelentéssel, hogy a megfogott abban a pillanatban elpusztult.

Az afrikai pusztaságok állatkirálya, az oroszlán kivétel nélkül fiatal korában kerül fogásunkba. Ezek fogása is legtöbbször az anyállal halálával jár, mert a fiát dühösen védő nőstény-oroszlánt le kell löni. Hogy ilyen anyaoszlánnt való verekedés a képzelhető legveszedelmebb foglalkozás, azt talán fölösleges is említenem.

Az egész kicsi oroszlánkölykek teljesen gyámoltalan kis jószágok, egész nap hevernek, csak az éhség kényszeríti őket egy kis mozgásra. A képnünkön bemutatott is tejet kérve, tornázik fel a ládája peremére. A nagyon lassan fejlődő oroszlánkölykek későbbben a legmúltóságosabb fiézkői lettek «camp»-em állatkertjének. Örökösen játékos kedvű volt, mint a kis cziczáknak és hamar összebarátkoztak más

állatokkal. Igy pl. egyik oroszlánkölykem — pedig már elég fejlett volt — nagyon összebarátkozott Victoria-Nyanza melletti állomásomon két fiatal foxival. Ezek rendszeren eljártak hozzá és naponként több órát játszadoztak együtt, s csak akkor ittűt szét köztük, ha a kutysok már túlságosan gorbák voltak vele. Ugyancsak ez a kis oroszlán próbált a kis antilop-borjúkkal is barátkozni, de ott mindig pörül jart, mert az antilopok egy pillanattal sem túrték meg maguk között.

A majmok is csapdában vagy hajtókkal fogják — tehát nem szurkos csizmával, mint azt gyermekkorunkban hittük — vagy pedig az egészen fiatalokat úgy is, hogy az anyállatot levöljék és a belesimpaszkodó apróságot elfogják. Victoria-Nyanza környékén nincsenek emberszabású majmok, az apróbb majmoknak meg a páviánaknak kicsiny az értéke, s így ezek fogásával nem volt érdemes foglalkozni. Teljesen kifejlett páviának — mint pl. a képnünkön bemutatottak — szép értéket képviselnek ugyan, de olyanokat soha sem sikerült teljesen hibátlan állapotban befognom.

Afrika steppei faunájának a legremetebb és a legfuresbb alakú állatját, a földi malacot is sikerült foglyunkká tenni. Victoria-Nyanza keleti környékének legelőkelőbb törzse, a rátári wagayak voltak segítőim e furesza állat megszerzésében. Bár a wagaya-harcosok nem szívesen állnak munkába, de mikor pajnsnak való bivalybőröket és harcizsikekhez gnúfarokokat ígértem nekik, hamarosan ledobták pompás harcizsikeiket és «kibokó»-kal (viziló-bőr páleza) fegyverzett szultán főembereit serkentve, serényen ásták ki a napfényt kerülő remete alagútjait. A csákányok és az ásók zajára az üldözött is munkához látott, úgy hogy legtöbbször napokig tartó munkánk is eredménytelen maradt.

Ennek a furesza állatnak különben a fényképét is bemutatom. Ezt egy éjjeli cserkészés közben löttem és mikor másnap reggel ritka zsákmanómat le akartam fényképezni, hirtelen ráugrott az időközben kamasszá fejlődött kis oroszlánom, így hát levettem mind a kettőjüket.

De nemcsak a legérdekesebb emlős állatot, hanem állatkerti madarainknak nagyrészt is Afrika szolgálatja.

Az állatkertek legismertebb madároriását, a strucot is egész apró korában fogdosák össze. Se a fogásuk, se a fölnevelésük nem jár különösebb nehézségekkel.

Egyszer már vagy két hétig őriztünk nagy távolságról egy struczfészket, hogy a kikelő strucz-csibéket elszedjük, de a csibék kikélese előtt egy oroszlán támadta meg a kotló madarat s bár az elmenekült — a nyomokból ezt szépen ki lehetett olvasni — a fészek teljesen fel lett dűlva.

Az apró ragadozóknak kitett tányér-csapdákat napközben keselyűk, sasok, marabúk fogására használtuk. A falánk keselyűket könnyű mesterség volt elesíteni, de annál nehezebb az okos marabút. De elfogtuk ily módon a levegő legszuverenebb urát a «Gaukler»-t (Helotarsus ecaudatus) is. Más madarakat fészükből kirabolva neveltünk fel, sokat meg hurokkal fogtuk meg kilesett ivóhelyükön. Igy pl. Állatkertünk büszkeségeit, a pompás koronás darvakat és a vigrázó secretariust.

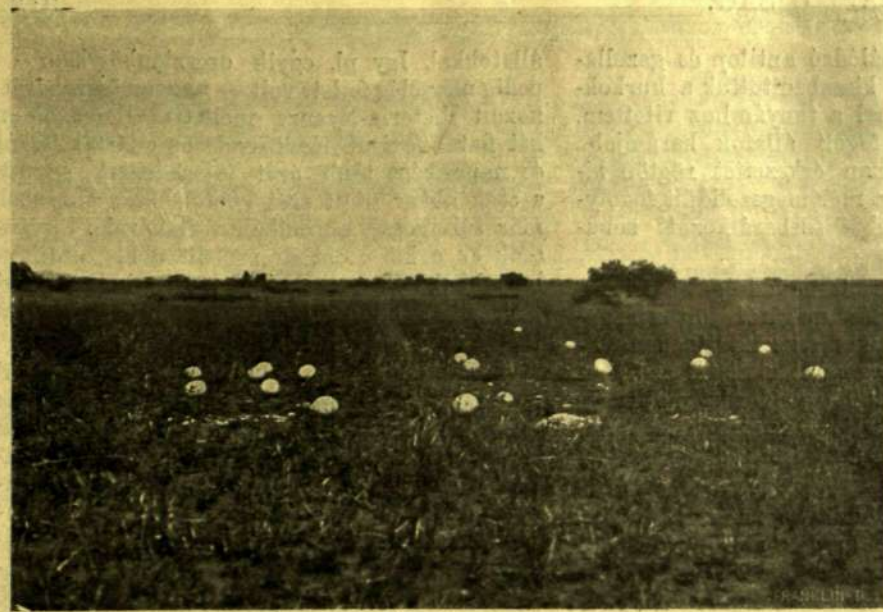
A milyen nehéz és körülményes dolog az állatok fogása és fölnevelése, ép oly nehéz munka azok szállítása is.

Nagyon hosszadalmas volna itt elmondanom, hogy mi módon történik a pusztaságok állatalkóinak a tovaszállítása, csupán annyit említek meg, hogy ha a befogott állatok 50 % eléri Európát, úgy az már kiválóan szerencsés eredmény.

Sajnos, nekem e téren nagyon szomorú tapasztalataim vannak.

Mikor egy pompás, a maga nemében páratlanul álló élő-állat gyűjteményemmel el akartam hagyni a Ruvana-steppeket, beüttöt gulyámba a marhavész, mely hamarosan átragadt a befogott kérődzőkre, és évek küzdelmes, költséges munkája egy-két hét alatt úgyszólván teljesen megsemmisült.

Kittenberger Kálmán.

OROSZLÁN ÁLTAL SZÉTDÚLT STRUCZ-FÉSZEK.

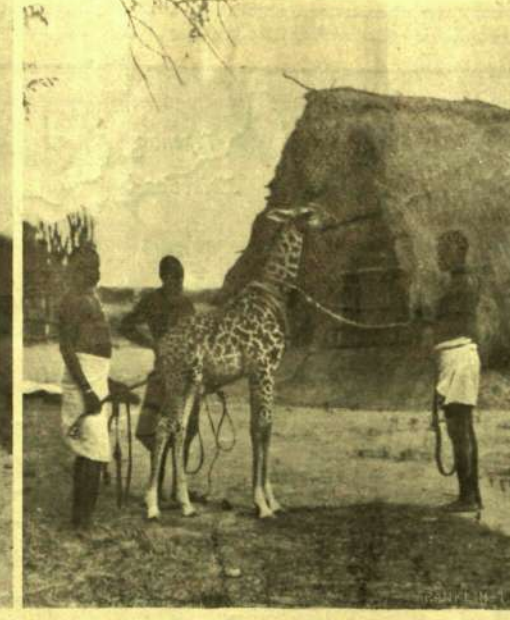
MARADÚ ETÉTÉSE.

A HUOKHÁLÓ.

«TEJET KÉREK!»

EGY HÓNAPOS ZSIRÁF-BORJÚ.

ZEBRACSIKÓ.

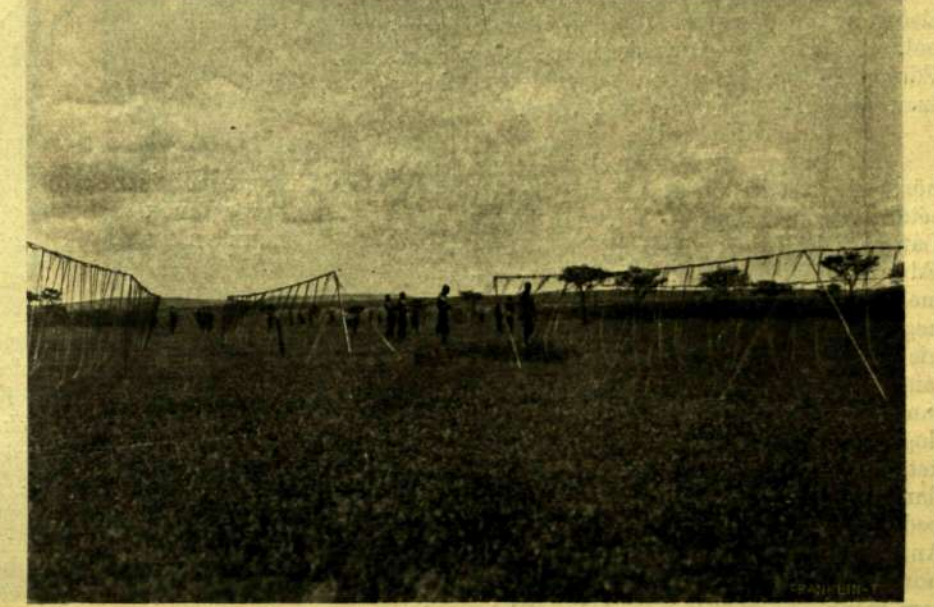
FÖLDI MALACZOT TÉPŐ OROSLÁNKÖLYÖK.

AZ ÖSSZEFOGDOSOTT ÁLLATOK KARÁMJUKBAN.

PÁVIÁNOK.

A HUOKHÁLÓ FÖLÁLLÍTÁSA.

SZELID ANTILÓP-BORJAK ÉS ZEBU-BORJAK; A HÁTTÉRBE VAD ANTILÓPOK KÖRÖNALAI LÁTHATÓK.

LANTSZARVŰ ANTILÓP A HUOKHÁLÓBAN.

A képviselőház.

A főrendiház.

A MOST ÁPRILISBAN MEGNYILT KHINAI PARLAMENT ÉPÜLETEL.

— Szegény Winniem! Borzasztó! Önt szereti! De miféle jelenetre czéloz levelében?

Röviden mindent elmondtam. Midőn befejeztem elbeszélésemet:

— Mindez szörnyű dolog! Majd megbeszéltem férjemmel, de mondja meg őszintén kisasszony, nem szerelmes ön Closeburnba?

— Ime levelére irt válaszom másolata.

Elofvasta, és ismét támadó hangon szólt hozzám:

— Immár két oka is van, hogy távozzék tőlünk. Ha fiannak úgy tetszik, feleségül veheti önt, de addig is nem akarom, hogy fedelem alatt lakjék és házasságuk után sem akarom fogadni önt.

— El fogok utazni, hercegnő, de most már értem, hogy mért nem már akkor kívánta ezt, midőn Winnie, lord Guildford és az ön édesanyja is még itt voltak. Azt akarta, hogy mindazok, kik védelmemre kelhetnének, távol legyenek. Mindenesetre értesitem őket távozásomról.

— Tehát fel akarja izgatni ellenem családomat? Ez aztán csinos dolog lesz!

Csak annyit mondanék a marquisnak:

— Anyja elkerget, mert lord Stanley szeret és feleségül akar venni. Akarja-e addig gondjába fogadni az árvát, ki ép oly jó lesz kislányához is, mint volt akhoz — kit elsrattunk?

— Azt a mit ön Dicknél tett, egy apáca is elvégezte volna, csak hogy dicsekvés nélkül.

— Oh, asszonyom! asszonyom!

Sirva fakadtam, nem fájdalomban, hanem mert kimerültem és minden reményem elveszett ennek az asszonynak ridegségére. A hercegnő idegesen járt fel s le a szobában. Kinyitott az ajtó és lord Surrey lépett be.

— Nérans kisasszony, legyen szives és hagyjon magunkra, beszélnem kell feleségemmel.

Szobámba mentem. Egyszóval csak nőtől kétségbeesésem. Elhatároztam, hogy elmenekülök anélkül, hogy bárkitől is elbúcsúznék. Látszólagos energiával csomagolni kezdtem. A herceg sokáig maradt a hercegnőnél, végre benyitott hozzám, hogy közölje velem sorsomat:

— Kedves Christianém, rábeszéltem feleségemet, hogy önt Edward menyasszonyának tekintse.

— Most már czéltalan ez a beleegyezés. Lát-hatja: utazom.

— Hová?

— Hazámba. Ha ott nem kapok állást, majd találom alkalmazást Németországban, vagy másfelé.

— Maradjon kedves gyermekem! Bizonyos, hogy a hercegnő kimért lesz önhöz, de legyen bátor és békefürő, mert gondoljon Edwardra. Nagyon szereti önt, és ez minden dolog ellenére is édes dolog!

— Eleget szenvedtem már, lord Surrey, hadd menjek a magam útján!

— Nem engedhetem meg, sem az ön érdekében, sem fiamban. Azt hiszi, hogyha elhagyja Addingtont, lerázza magáról a bonyodalmat, mely elől menekülni akar? Csak a helyet változtatja s az öreg herceg nem lesz mellette, hogy pártját fogja és gondját viselje. Christiane, sirja ki magát karomban, ez könnyíteni fog megkínzott szívem!

Engedtem, de mért nem tudtam jobban

örülni annak, hogy a helyzet tisztázódni kezd! Tovább is reszkettem, nyugtalan voltam. Hogy ne találkozzam a hercegnővel, egész napon át szobámban maradtam.

Február 15.

Dinner közben tegnap lady Surrey egy szót sem szólt hozzám és egyedül vonult vissza a szalonba. Sirva siettem szobámba és sehogyszem tudok azóta szomorúságomtól megszabadulni.

Február 17.

A hercegnő folyton-folyvást néma hozzám. Valóságos páriaként élek a kastélyban. Edward levelei sem tudnak aggodalmaimtól megszabadítani. Egy gondolat foglalkoztat: menekülni innét messzire és mindent örökre elfeledni. De hová? Pénz nélkül?

Február 23.

Az elutazottaktól ma két sürgöny érkezett. Winnie boldog völgyébe társaságában. Szegény kicsikém! még a telegramm kimért stílusában is kifejezést tud adni boldogságának.

Február 27.

Edward ma este megjött. Kerevetemen heverve vártam a félhomályban. Épen annyi világosság derengett még, hogy látni lehetett a közelgő éj sötétségét. Midőn szobámba lépett felgrottam. Mennyire magamhoz tértem ölelésetől! Mily egyszerű bensőséggel mormogta: — Szerelmem, oh szegény szerelmem!

Megköszöntem, hogy magával hozta lord Standigatet, egyetlen barátomat. Erre megmondta, hogy ez a gondolat atyjának jutott eszébe, mivel azt reméli tőle, hogy a hercegnőt más viselkedésre bírja velem szemben.

Drága öreg lord, s én már kételkedni kezdek benne is!

Február 28.

Lunch után Edward a fenyő-erdő felé visztaláni. Lassacskán a temető felé vezet.

— Edward, mért járunk erre? Rosszra esik.

— Épen ezért tartottam erre felé. Nem akarom, hogy fájdalmas emlékeként őrizze ezt a históriát. Nem elég-e az én jelenlétem arra, hogy kitörülje ezt a rosszeső visszaemlékezést? Azt akarom, hogy elfeledje. Ne legyen közöttünk semmi fájdalmas gondolat!

Letérdeltem Dick sírjára és imádkozni próbáltam. De hiába, nem szállt a lelkemre békeség, akaratom ellenére is csak folyton a Closeburn rendezte utálatos jelenetre gondoltam. Midőn Edward, ki állva maradt, megérintette vállamat, hogy felkeljek, annyira megreszkettem, hogy észrevette. Hátra hajtotta fejemet, kezei közé vette, mintha hátra nyílt szemével buvárkodni akart volna gondolataimban.

— Christianém — akarom, hogy felejtse!

Ez az ünnepélyesen kimondott kívánság és a tegezés mélységes szerelemmel töltöttek el iránta.

Felkeltem és mosolyogva, megerősödött lélekkel mentem oldalán.

Arra a helyre érkezve, hol kiszabadított Closeburn karjából, szó nélkül oly hatalmasan ölelt keblére, oly lágyan, oly alázatosan csókolt meg szememet, egyiket a másik után, hogy mindent feledve rebegettem:

— Edward! szeretek!

Február 29.

A könyvtárban olvastam, midőn lord Standigate felkeresett.

— Hát végre megtaláltam önt gyermekem? Mindenáron beszélünk kell egymással.

— Rendelkezésre állok kedves barátom.

— Menjünk valahová, hol nem kell tartanunk a megzavartatástól, persze nem vagyok oly friss, hogy mint Stanley teszi mindennap, a parkba hívjam. Jobban félek a reumától, mint a hallgatódzó fülektől. Hova is mehetnénk csak?

— Menjünk talán az én lakásomba. Társalgó szobámnak egyetlen karosszéke van csak, de az az egy kitünő, jól fogja magát érezni benne, kezeskedem róla.

— Gyerünk. De nem fogja-e beszélgetésünk valaki zavarni? Még völgyébe sem?

— Még ő maga sem!

— Elpirultam erre a kijelentésre, mert Edward akkor jött hozzám, a mikor csak akartam. De ezt szégyeltem volna a komoly öregnek bevallani.

Miután kényelmesen elhelyezkedtünk, lord Standigate megszólalt:

— Bizonyára kíváncsi, hogy mért ez a nagy titkolódzás? Egyetlen okból: mert azt akarom megkérdezni, vajjon biztos-e a felől, hogy szerelmes lord Stanleybe?

Még ha a kastély rombadől volna is, nem csodálkoztam volna annyira, mint e kérdés hallatára.

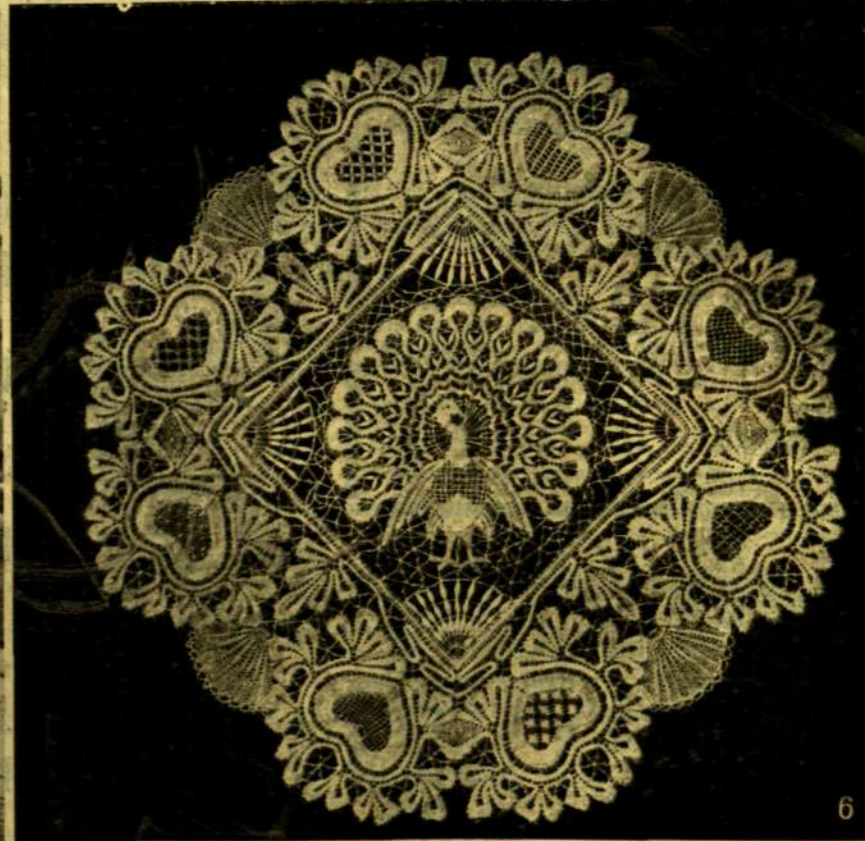
— Lord Standigate, bármennyire is megdöbbent ez a kérdése, egészen nyugodtan válaszolok, mert tudom, hogy önt csak az én javam vezérli. Nos hát: szerelmes vagyok lord Stanleybe, mint ő is én belém.

Oh, hiszen nem is Stanleyről van szó, ő kétségtelenül rajong önért, mert ez a szerelem olyan jellemzőságot kölcsönöz neki, hogy akarata mellett híven kitartson, a milyenre sohasem tartottam volna képesnek. Nem is értem, hogy mivé tudta ezt a fiút varázsolni; valamikor a legengedékenyebb teremtés volt a világon, de tegnap végighallgattam, hogy mint vitakozott anyjával, midőn olyan energikusnak és meggyőződéssel teljesnek mutatkozott, hogy a végén az ő véleménye maradt győztes.

— Pedig csak azzal babonáztam meg, hogy hagyom, hogy szeressen.

— Látja ez a bökkenője: hagyja hogy szeresse! A vágy, hogy szeretessünk, azt a hitet ébreszti, hogy magunk is szerelmesek vagyunk. Erre a kedvtelésre nem is annyira a saját magunk akarata csábít el, mint inkább az imádó. Engedje meg, hogy egyre-másra figyelmeztessen, de hogy ne tartson varázslónak meg kell mondanom, hogy Edward bizalmasan közölte velem történetük előzményeit. Midőn ön idejött valaki más volt az, a ki önnel megismertette azt az érzést, hogy valaki szerelmes önbé. De ezt a szerelmet vissza kellett utasítania, mert nem abban az alakban nyilvánult meg, melyet az ön képzelete előre megalkotott. De a csábító mégis csak forróbb keringésbe hozta az ön vért és miközben ön szétépett eszményei számára menedéket keresett, egy becsületes fiatal legény szemébe tekintett belé, melyből tiszteletteljes csodálat sugárzott. Ez már önnök is tetsző szerelem volt, és becsületes kicsi lányom, az egyik okozta izgalmat a másiknak tulajdonította, a miért könnyen lehetséges az is, hogy Edward személynben Williamot szereti.

(Folytatása következik.)

1. Fiala műértők. — 2. A tiszteletes úr az apróságok között. — 3. Csapkeverés a szabadban. — 4. A jövő generáció. — 5. Májusfa egy csipkés leány háza előtt. — 6. Remekbe készült csipke.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szalay László levelei. Szalay Lászlónak, legkiválóbb történetírónk egyikének hátramaradt leveleit most adta ki egy kötetben, az Akadémia támogatásával családijának egyik tagja, dr. báró Szalay Gábor. Az első levél 1828 végéről való, az utolsó 1864-ből, kevéssel halála előttől; nagy része a leveleknek nevezhető, a többi barátaival, magyar és külföldi tudósokhoz és politikusokhoz. Különösen érdekesek azok a levelek, melyeket Szalay emigráns korában Palmerston angol miniszterelnökhöz intézett a magyar kérdésről. Szalay nemcsak jelleme, puritán erkölce, nagy műveltsége, higgadt politikai és tudományos ítélete meglátszik ezeken a leveleken is, a melyek nemcsak az ő szellemének jelentős dokumentumai, hanem korának is, a melynek történetéhez sok érdekes adatot és vonást kapunk belőlük. A levelek kiadója ezért nagyon jó szolgálatot tett nemcsak Szalay emlékének, hanem az új Magyarország kialakulása történetének is. A levelek személyi és korbeli vonatkozásait nagyszámú jegyzet magyarázza, több Szalayra vonatkozó kép is van a kötetben, a végén pedig függelékül gondosan összeállított bibliográfia. A buzgó kiadó a könyvet Szalaynak részletes életrajzával vezeti be, a mely világot és egyéniségére, tudományos és közéleti munkásságára és kegyeletos képét rajzol róla.

Szárnypontás. Fialat ember első munkájánál sohasem szabad az eredmény szerint ítélni; fiatal emberek, kiknek még nem alakult ki a világnézetük s a kik még csak laza és többnyire másodlagos kapcsolatba jutottak az élettel, még ha igen tehetségesek is, rendszerint másodkézből, irodalmi hatásokból dolgoznak s a bennük alakulatlanná forogó mondanivaló számára kívülről, egyes költők készletéből vagy irodalmi konvenciókból keresnek formákat. A lényeges náluk az, érezni-e munkájukon azt a bizonyos nyugtalan feszültséget, a mely a hozzáértésnek előfeltétele, hogy az illetőben nem csupán az irodalmi olvasmányokon felingerlődtől fiatalos ambíció és utánzás ösztönözi dolgozást, hanem csakugyan saját, beleszületett kifelé irányuló felindulások, hogy csakugyan érzik-e rajtuk a költői temperamentum, a mely a maga természeténél fogva csakis költői formákban tudja magát kifejezni. A kinek zsenjei arra vallanak, hogy ha tökéletlenül, dadogva, de mégis valami organikus éleletlenül igyekszik benne formába alakulni, — abban megvan a biztatás arra, hogy költő lesz belőle. Szegey Ferencz, kinek Szárnypontás című kis könyve szemmel láthatólag első kísérleteket fűz bokrétaiba, ebbe az utóbbi kategóriába tartozik. Versei, minden látszólagos technikai ügyességük mellett is, még egyáltalán nem adnak közérdeklőt, de vannak irodalmi hatásokkal, nemesek egyes költők, hanem általában irodalmi olvasmányok hatásával, sok bennük a naivitás, kicsi dolgoknak fiatalos nagyra-vevése, nagy dolgokkal való komolykodó játék, de minduntalan elalrujják, hogy írójuk poétai természet s a mi benne kifejezésre tör, az még nem tudja a maga, csakis nekiláto, egyéni formát felöltöni, de erre törekszik. Az ilyen könyvek arra való, hogy írójuk mihamarabb egész másokkal elfeledtesse. Hogy igazán költő-e, az attól függ, meg tudja-e a fejlődésnek azt a néhány lépését tenni, a mely az igazi költészet felé megvilágítja. Addig is, meg kell jegyezni a nevét azok közt, a kiktől még várunk valamit.

Könyvek a gyermekről. Sebastyén Ede szerkesztése alatt egy új című vállalat indult meg, a melynek első kötete a gyermek egészsége cím alatt közli számos ismert nevű magyar gyermekorvos közleményeit a gyermek-higiéne különböző fejezeteiről, a szülők szempontjait tartva szem előtt, a kik gyermeküket egészséges emberré akarják nevelni s megóvni őket mindazoktól a veszedelmektől, a melyek életüket és egészségüket fenyegetik. Szó van a könyvben az anyaság egészségéről, a csecsemő gondozásáról és táplálásáról, majd a nagyobb gyermekek táplálkozásáról, testük gondozásáról, a fertőző betegségek elleni védekezésről stb.

Az egészség könyvtára. Gerlóczy Zsigmond új című népszerű vállalatából, mely a higiénikus ismeretek népszerűsítésére szolgál, három új kötet jelent meg. Az egyikben dr. Moravcsik Ernő Emil egyetemi tanár értekezését a neurasthenia mindig aktuális problémájáról, a másodikban dr. Schuschny Henrik fejt ki az utasítás egészségét, a harmadikban dr. Dalmady Zoltán a sportok egészségéről szól. Mind a három könyvecske népszerűen, a nagy közönség kíváncsalmainak szemmel tartásával van írva, nagyon sok hasznos tudnivalót tartalmaz, a mellett, hogy a tudományt keljessen magán szívesen állanak.

A Jó Pajtás. Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb, május 11-iki számába verseket írtak Endrődi Sándor, Benedek Elek és Endrődi Béla. Sebők Zsigmond kedves új történetét mond el Dörmögő Dömötörrel s egyúttal folytatja A milliósok fia című regényét is.

Elbeszélést Szemere György irt. mesét Mauks Kornélia, szép képeket rajzoltak Garay Ákos és Mannó Miltiadesz, érdekes történetet ír Schöpflin Aladár, a magyar labdarúgók bécsi győzelméről számol be Weisz Ferencz bajnok. Rákosi Viktor folytatja regényét. A rejtvények, szerkesztői úzenelek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedrét 2 korona 50 fillér, félévét 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

Uj könyvek. Szalay László levelei. Életrajzi vázlattal és megjegyzésekkel ellátva közrebocsátja dr. báró Szalay Gábor. A M. T. Akadémia támogatásával. Budapest, Franklin-Társulat; ára 8 korona.

Szárnypontás. Költmények, írta Szegey Ferencz. Budapest, Galantai Gyula kiadása.

Könyvek a gyermekről. Szerkesztő Sebastyén Ede. I. A gyermek egészsége. Budapest, Grill Károly könyvkiadó vállalat; ára 5 korona.

Az egészség könyvtára új kötetek: A neurasthenia. Írta dr. Moravcsik Ernő Emil; ára 1 kor. 50 fill. A utasítás egészségéről. Írta dr. Schuschny Henrik; ára 2 korona. A sportok egészségéről. Írta dr. Dalmady Zoltán. Budapest, Pfeiffer Ferdinánd.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: LEITNER EDE építész, Vasvármegye törvényhatósági bizottságának tagja stb., 84 éves korában Körömden. — SZERENREICH ZSIGMOND okl. mérnök, 84 éves korában Besztercebányán. — DR. ANDRÁSÓVICS BÉLA nyug. kuriai tanácselnök, a Lipót-rend és vaskorona-rend lovagja, 82 éves korában Budapesten. — DR. TÁRBAJ GYÖRGY, Szepesmegye tiszteletbeli és Késmárk szabad királyi város nyug. főorvosa, a Szepesi Orvos és Gyógyászati Egyesület díszelnöke, 80 éves korában Késmárkon. — GÖRÖCKEY GYULA nyug. pénzügyi főbiztos, 80 éves korában Egerben. — PUTSCH TÓBIÁS nyug. tanítóképzőintézeti tanár, 75 éves korában Iglón. — HORVÁTH KÁLMÁN nyug. táblabíró, 73 éves korában Kolozsvárott. — JÁNOSSY JÓZSEF szentmihályfalvi plebánus, 73 éves korában. — ZARÁNDKISSÓRI KRISZTÓF JÁNOS, a Ferencz József-rend lovagja, az Anatól Ipar- és Népbank részvénytársaság igazgatósági tagja, 70 éves korában Aradon. — DR. HORVÁTH BALÁZS premonstréi-rendű

kanonok, kassai királyi konviktus kormányzó, a Ferencz József-rend tiszti szerzetesének tulajdonosa Budapesten. — HALACHY FERENCZ, Nyitrai megye törvényhatóságának választott tagja, Vágújhely nagyközség jegyzője, 65 éves korában Vágújhelyen. — KAMETS JÓZSEF, okl. gyógyszerész, 64 éves korában Esztergomban. — JÁNDER JÁNOS, székesfehérvári nyug. tanácsjegyző, 64 éves korában Szabadkán. — KÖHLER ANTAL vaskereskedő, az Osztrák és Magyar Bank váltóbiztosa, 59 éves korában Nagykanizsán. — PAUER EDE magyar kir. nyug. honvédfőhadbíró, 57 éves korában Budapesten. — GERBER OSZKÁR, császári és kir. százasos, 56 éves korában Szerajevóban. — PUHÓI DR. MARKOVICH LAJOS kir. ítélőtáblai bíró, törvényhatósági bizottsági tag, 55 éves korában Zomborban. — CSURGOVICH JÁNOS munkácségházmegegyi görög-katolikus áldozár, 52 éves korában Beregszászon. — FAHNFELD COTTELY ÖDÖN ezredes, Bozenben. — SARPA PÁL lovag, a magyar kir. testőrházánál szolgáló főhadnagy Bécsben. — ALK ISTVÁN császári és kir. főhadnagy. — WELDINGER GÉZA főmérnök, 43 éves korában Trencsénben. — DEMETER DOMONKOS kereskedő, 38 éves korában Székelykeresztúron. Özv. récei FÁRA ZSANNONÉ szül. Kelecsényi és hraboni Kelecsényi Népmucena, 89 éves korában, Mezőkisszállón. — Özv. nemespodhrágyi PODHÁZSKY FERENCZ, szül. kisfaludi Kovács Ilona, a koronás érdemkereszt tulajdonosa, 63 éves korában Nagyszalontán. — Özv. Bétéki KÉPESY JÓZSEFNÉ, szül. Raffay Etelka, Budapesten. — Özv. THURY LAJOSNÉ szül. Leitner Magdolna, 78 éves korában Nagyváradon. — ÁJÁN JOACHIMNÉ szül. Azbej R. Anna, 65 éves korában Szamosújváron.

EGYVELEG.

*A mai világító tornyok fénye a tengeren 170—180 kilométer távolságból is látható. A régi idők világító tornyaiól a fény, a melyet füsttel égő görögűz szolgáltatott, alig 25—30 kilométerre világított.

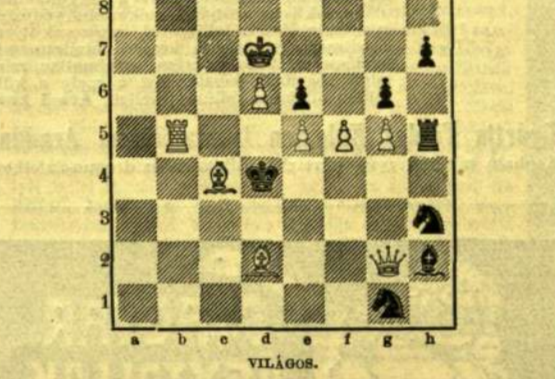
Előpaták gyógyfürdő nagymennyiségű rádiumot tartalmazó víz. Természetes szénsav (Naubheimi) fürdő Gyomor, vese, máj, közhvény, csúsz, idegesség stb. bajoknál kiválóan alkalmas. Fürdőidény május 15-től szeptember 15-éig. Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság. Bővebbet a hirdetésben.

Preter, híres francia fogorvos a "Traité pratique des maladies des dents" -ben többek között ezeket mondja: "A gyermek foga egy fiatal fához hasonlít.

Szépségük és egészségük csak a gondos ápolástól függ, melyben fiatal korukban részestültek. Mennyire szükséges fiatal korban a fogak ápolása, bizonyítja az a kísérlet, hogy Angolország, Franciaország és Németországban iskola-fogorvosokat akarnak alkalmazni, mert már régen rájöttek arra, mily fontos szerepe van az egészséges fogak az emésztésnél. Jó s a mai modern higiénának megfelelő fogápolószert a régen ismert "Sarg-Kalodont", melynek mint nékülözhetetlen toalettcikknek egy házban sem volna szabad hiányoznia.

SAKKJÁTÉK. 2848. számú feladvány Westburg E.-től, Birmingham. Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2842. számú feladvány megfejtése Herlad S.-től. Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Kb4-b5 Kf5x4 1. --- a7-a6 v. c7-c6 f. 2. Ff7-g6 f. stb. 2. Kb5x6 stb.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geisz József és Stark Vilmos. — A Budapesti Sakk-kör. — A Budapesti TLL. ker. Sakk-kör. — Endányi Antal. — Wyszogrod Pál. — Besz Mór. — Gottlieb István (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzsig Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Sombathely). — Hofbauer Antal (Lipót-vár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A Győri Sakk-kör. — Székely Jenő. — Mészay József (Győr). — A Zórosi Társaság. — A Kálcsai Katolikus Kör. — Veörös Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodaszőlők). — A Dunaföldvár Egyetemesi kör (Dunaföldvár). — Baross Mihály (Biharújszász). — Csolnoki István (Hódmezővásárhely). — A Leőteci Gőzmozgók Kör (Leőteci). — Lestyik János és Szivák János (Alberti-Isz). — Csongori Kassinó (Csongor). — Király Mihály (Zenta). — Kunz Kesző (Temesváros). — Budai Sakkos Társaság (Budapest). — Patkó Imre (Tálpas).

Szerkesztői üzenetek.

Az erdő temetője. A mesebeli tékozló fiú, stb. Ez a hang s ez a neme a romantikának nekünk nem rokonszenves és kissé idejét is múlta már. Alapjában klisé-költészet, Heinetól származó klisé modernizálása. Sz... nek. Stambuch-vers, a mely csak épen hogy elég jó annak is. Paul, Oblomoff. Ez nem a mi genre-ünk. A másodikban azonban van valami, a mi jól esik: megérzik rajta az őr szerete irni valójáról. Más izlésű helyen ezt talán szívesen is látnák.

Talán a kikelet. Gyalogjáró vers, csupa merő próza, minden lendület nélkül. Interieur. Strófkák. Tavasz a külvárosban. Nagyon gyarló versek, nagyon messze esnek mindennemű irodalmi színvonalról.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 15-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Kis étel, sok szíveség: ez a valódi lakoma.

Feloldó szerkesztő: Hoitsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11. Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Schweizer's Selymet. Vegyen Schweizer's Selymet. Kéjen miniatúrákat tavasz és nyári időjárásból ruhákra és buzáokra: Voile, Foulard, Messaline, Crepe de Chine, Eolienne, Mousseline 120 cm széles méterenként K 1.30-tól méterenként, fekete, fehér, egyzsinórú és mások, valamint Himzettűzők és ujjak bástiast, gyapjú, vászonból és selyemből. Csakis garantált szilárd selyemszöveteket adunk el közvetlen magánosoknak bér- és vámtalanul házhoz szállítva. (Dupla leveleport). Schweizer & Co., Luzern U 23. Selyemszövet-kivitel. (Svájc) Kir. udv. szállítók

"Altvater" Gessler Budapest. Image of a woman's face.

A szépség gazdagság. A szépség hatalom. Ez a legnagyobb kincs csak Mme Rosa Schaffer által feltalált szépségápoló cikkek által érhető el. Poudre ravissante, az arcbőrt vakítóan fehéríti, anyaggyógyt, ráncokat elsimít és minden hölgy arcazt fiatalossá teszi. Ez az egyedüli puder, melynek használata után megmoskodhatunk anélkül, hogy a szenzációs hatás eltűnne. K 5- és K 3-

Serravallo kina bora vassal. Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabbban kitüntet Erőteljes gyengéjűek, vérszegények és lábadozók számára. Etyágygyógyász, ideg-erősítő és vérjavító szer. Kitűnő íz. 7000-nél több orvosi vélemény. J. Serravallo, cs. és kir. udv. szállító Trieste-Barcola. Vászártható a gyógyszerárakban félliteres üvegekben. K 2.60, literes üvegekben K 4.80.

Ki akar egy órát ingyen? Hogy a mi kitűnő zsebóráinkat mindenütt megismerjék, 5000 órát osztunk szét ingyen. Küldje be pontos címét csak egy levelezőlapra a következő címezre: Jakob König, Wien III/2 Postamt 45, Fach 230.

Crème ravissante, évtizedekkel fiatalít K 3-; Eau ravissante a kebel petyhüdtőségét megakadályozza, erősíti és a legkitűnőbb toaletviz. K 6-; Rhodopis minden sápadt arcnak tartós hamvas rózsaszínt kölcsönöz. K 3-; Savon ravissante a világ legjobb szappana, feltűnő hatású. K 2-40 és K 1-60; Bőrillatszappan a környezetre ellenállhatatlan varázst gyakorol, darabonként 70 fillér, 1 katon 3 darab. K 2-; Eau de Cologne utólrázhatatlan hatású 2 K és féljebb; All-kötő a dupla áll képződését megakadályozza. K 4-; Homlok-kötő rőncznélküli, márvány-sima homlok eléréséhez. K 3-; Rosa Schaffer főle kedvenc ibolya pompás erdei ibolya illat. K 6- és K 4-; Frostalin, fagytól megóv, vörös orr, és megfagyott helyek egészségessé lesznek K 1- és K 2-.

Ridikül finom bőráru. gyártó PAPEK JÓZSEF cs. és kir. udv. szállító bőráruárban gyártónál, Bpest, Rákóczi-út 11. Tiszta arca les. ha a világhírű Vukovári Goldstern-arczenőcső és szappant használja. Ára egy-egy korona. Készít Kirohbaum gyógyszerár, O-Vukovár 9. Budapesti főraktár: Tőzök-féle gyógyszerár, Király-u. 12.

Elzsírosodás, elhízás. megismerhetők a "TONNOLA"-által. Kitűnő az aranyáram-jellel és diadém oklevéllel. Nincs közbéris éris, kövér csípő, hanem karcsú, elegáns és grációzus alak. Nem gyógyszer, nem titkos szer, eredetileg szitalantó, elhízás-ellenes nyug. és az új egészség-személyeknek. Nem kell diéta, nem kell az ételmódot megváltoztatni. Tökéletes hatás. Ára 3 kor. postán, vagy utánvéttel. Gyár: D. Franz Steiner & Co., Berlin 31, Königgrätzerstrasse 85. Főraktár és szétküldés Tőzök József, Budapest, VI. ker., Király-utca 12.

Rosa Schaffer, Wien. Szétküldés a pénz előzetes beküldése ellenében. A Chemiko fiziko Palermo tiszteletbeli tagja. A Szt. Péter-rend hölgytársasága a becsületkeresztjével. Szerb. kir. udv. szállító. Viszontelárusítóknak magas rabatt! Kapható minden gyógyszárban, illatszerekkereskedésben és drogeriában.

Steckenpferd lilliomtejszappan. BERGMANN & CO. gyártmánya FETTSÉGEN s. E. előzetesen hatásos szappán elválasztásról és neveléséről szól. A szappán elválasztásról és neveléséről szól. A szappán elválasztásról és neveléséről szól. A szappán elválasztásról és neveléséről szól.

Páris Institut De Beauté Budapest, 26 (Place Vendôme) Váci-utca 5. arcnesemítő intézet. Arc, nyak, orr, kéz, kebel stb. ápolása tudományos, higiénikus alapon, a világhírű párisi intézet szakavatott kezelőinek személyes vezetésével. — Manikűr és hajápolási osztály. — Valódi francia ápoló- és szépítő-szerek. Bejárat Tűr István-utca 9. szám. Utasítás és árjegyzék kívánatra ingyen.

ALAPITVA 1865. HECKENAST = GUSZTÁV = ZONGORATERMEI Bpest, csakis Giziella-ter 2. Telefon. IBACH-ZONGORÁK egyedüli képviselője. IBACH-zongorát játszanak és ajánlanak: Backhaus, Dohányi, Pugnol, Alice Ripper, Sauer, Stefaniay stb.

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás. vese- és hólyagbajoknál, közhvényél, cukorbetegségél, vörhenyél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes sárványvíz. Kapható ásványvizkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipőci Salvatorforrás-vállalat. Budapest, V., Rudolf-rakpart 8.

PALMA. Image of a woman and a product.

Jó tanács fiatal anyáknak. Egy halálos szer a tejanyag-szegénység, mely a tej mennyiségét is előnyösen befolyásolja és emellett fogva a csecsemő normális fejlődését is megakadályozza, az orvosok által leggyakrabban ajánlott 20 hatással van a tej mennyiségére és minőségére. A tej graszodás 33-50%. A csecsemők súlyban rendszerint graszodnak és kitűnően fejlődnek. Kelelemes is, minden folyadékban könnyen oldódó szer, 1 tégl 20 napra elegendő. Ára 3 K. Főraktár: Prager St. 5. győztes. Prig III. Neműben, sark. Lestak Magyarországi részére Tőzök József gyógyszer. Bpest, Király-u. Ahol nem kapható, a szétküldés postán a pénz előzetes beküldése után történik. Egy tégl 3 20, 2 tégl 6 72, 3 tégl 9 72 és 4 tégl 12 — K. Bormonty.

Graziella crème, poudér és szappan. A kozmetika legújabb és legkiválóbb készítménye. Bőrnyomító, fehérítő, az arcbőr minden tisztáltsánságának eltávolítására. Graziella crème 3, poudér 3, szappan 1.50 K. Közgonti rakitára. „Kigyó” gyógytár, Bpest, Ferenciek-tere 9.

Kötörök, sajtolók. homok- és kavicsmosógépek, betonütő- és falazótéglagyártó-gépek, tető-cserépgyártó-gépek, formák: lépcsőfokok, csövek, oszlopok stb gyártására. — Asbestpalagáryák gépies berendezései L.C.M. ásványfestékek. Dr. Gasparly & Co. gépgyára Markranstádt, Leipzig mellett. Kérjük gyárunkat meglatogatni. 228. sz. árjegyzék ingyen.

Lohr Mária (Kronfus) Gyár és főüzlet: VIII., Baross-u. 85. A főváros első és legrégibb csipkésítő, vegytisztító, telefon: József 2-37 és kelmeftető gyári intézete. Főraktár: II., Fő-utca 97. IV., Eki-út 6. V., Kelemen-utca 14. V., Harmad-utca 4. VI., Teréz-kört 39. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-kört 2.

Női FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA POZSONYBAN. Ertekezési vizsgálat. Állásbiztosítási, Intézetes. Ertekezési kívánatra küld az igazgatóság.

Valódi brünni szövetek

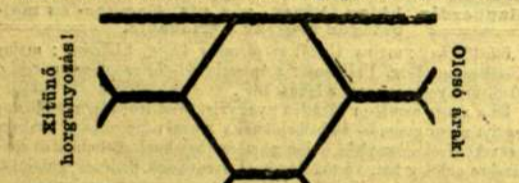
az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.
 Egy szelevény 1 szelevény 7 kor.
 3.10 m. hosszú 1 szelevény 10 kor.
 teljes férőruhához 1 szelevény 15 kor.
 (kabát, nadrág, és mellény) 1 szelevény 17 kor.
 elegendő, csak 1 szelevény 20 kor.

Siegel-Imhof Brünn

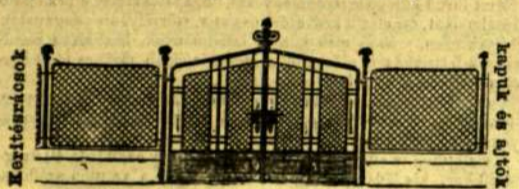
Minták ingyen és bérmentve.
 Az előnyök a melyeket a magánvétel élvez, ha szövet-
 szállítását közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári
 piacton rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, leg-
 olcsóbb árak. Öröklési választék. Minták, figyelmes
 kivizsgálás, még a legkisebb rendelés is, teljesen friss
 árban.

Hutter és Schrantz r.-t.

szitaárú- és nemezposztógyárak magyarországi telepe
 Budapest, X. ker., Gyömrői-út 80/15. szám.
 Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorgany-
 zással ellátott többször csavart gépsodronyfonalat

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesz-
 tendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közön-
 séges horganyozott drótból készülnek.) Tűskés huzalok,
 sima huzalok, kettőshegyű szetek stb. igen jutányos árban.
 Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. Továbbá gyártanak:

leggyorsabból a legdrágább kivétel, előnyök
 mellett költségvetések és tervezetek díjlanul.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer
**étvágytalanság, ren-
 detlen emésztés és
 gyomorgyengeség** ellen.

Étkezés közben véve, megőv
 a **gyomortherheléstől**.
 Egy üveg ára **3 kor. 20 fill.**

Kapható:
minden gyógytárban
 valamint
Rozsnyay Mátyás
 ARAD, Szabadság-tér.

A VILÁGHIRŰ Schöberl-ágy

Minden háztartásban elegáns kis kanapé gyanánt szolgál és egy
 kézműdolattal a legelőkeltebb rugalmas matracos ágyra vál-
 toztatható át, a legnehezebb és legnagyobb személyek számára
 is, emellett minden jobb családnál kedvelt, sőt nélkülözhetlen.
 34 év óta sok ezer van használatban, mert a jó fekvés a tüdő-
 szabad lélegzést előmozdítja. A Schöberl-ágy ára kivétel szerint
 52, 72 K és feljebb. Szétküldés a világ minden részébe Schöberl
 Béla utcai szálló, cs. és kir. szob. gyára által Budapest
 tén. IV., Haris-bazár 12. Árjegyzék kívánatra. Uvjuk a t-cz.
 közönséget Schöberl-ágyaink értéketlen utazataitól.

A Japánok gyakorlati érzéke

azonnal felismerte az új gummiszerek
„BERSON” számos előnyeit!

Ferdére taposás, kisiklás, fáradtság, az ide-
 gek rázkódtatása kizárva!
 Berson művek Budapest VII.

Kocsiárucsarnok

Budapest, IX., Köztelek-utca 4.
 A monarchia legnagyobb kocsiárucsarnoka. Árjegyzék ingyen.

20. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, MÁJUS 18.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám 40 fillér.
 Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Árjegyzék: Egészére 20 korona, Félévre 10 korona, Negyedévre 5 korona.
 A 'Világkrónika'-val negyedévenként 1 koronával több.
 Külföldi előfizetésekre a postailag meg-
 határozott viteldíj is csatolandó.

Az ország legelőnyösebb beszerzési forrása.
 ékszer, óra, ezüstnemű és iparművészeti tárgyak
Sárga János
 császár és királyi udvari szállító ékszerész és műtőműs
 Budapest, IV., Kiglyó-tér 5. és Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.
 Vidékre választékot küld! Árjegyzék ingyen.

Legdrágább karperecs órával.
 1 karátos arany 90 K.
 14 " borszíjjal 28 "
 Ezüst borszíjjal 16 "
 Acél " 14 "

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.
 Alapított 1847.
Brausweller János
 Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szállítója
 szab. chronometer- és műórák, fűtálalója
 a remontoir ingakészítésk stb. stb.
ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE
 Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölteknek.

K NUTH KÁROLY
 Cs. és kir. fensége mérnök és gyáros.
 József téri. udv. szál.
 Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.
 Központi víz-, lég- és gőzfűtés, légszusz és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. — Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Vásároljon osztálysorsjegyet

a Török-palotában
 Budapest, IV., Szervita-tér 3/c.

Fiók: V., Váci-körút 4. Telefon 11-58.
 Távirati czím: „Törökek” Budapest.

1/4 sorsjegy 1/2 sorsjegy 3/4 sorsjegy 1 sorsjegy
 K 12— K 6— K 3— K 150

Huzás már május 21. és 23-án.

AZ UJVÍDEKI SPORTÜNNEPEKRŐL. — A DUNAI MONITOR-FLOTILLA LEGÉNYSÉGÉNEK GYŐZTES CSAPATA A CSÓNÁKVERSENYEN.